

راه آسان به خانه بخت

بهترین سالن‌ها، زیباترین لباس‌های عروس، متفاوت‌ترین مراسم، خلاقانه‌ترین فیلمبرداری‌ها...

بهترین سالن‌ها، زیباترین لباس‌های عروس، متفاوت‌ترین مراسم، خلاقانه‌ترین فیلمبرداری‌ها، شیک‌ترین ماشین عروس و گران‌ترین آرایشگاه مواردی است که برای برگزاری جشن عروسی هر جوانی را وسوسه می‌کند؛ ماجرای مهریه، جهیزیه، سایر مراسم و خریدهای عروسی هم به جای خود.

در چنین شرایطی کمتر کسی راضی به برگزاری یک ازدواج ساده می‌شود و شاید بجز مشکلات مالی، برای بیشتر مردم جامعه مانع دیگری در برگزاری ازدواج‌های باشکوه و پرتجمل وجود نداشته باشد؛ حتی موانع عرفی، اخلاقی، عقلی و فرهنگی.

به نظر می‌رسد جامعه امروز که هنوز جوان است، بیش از هر زمان دیگری به بازنگری در امر ازدواج و برگزاری جشن‌های مرتبط با آن نیاز دارد، که این تجدیدنظر جز با آموزش و فرهنگسازی حاصل نمی‌شود.

با توجه به قابلیت‌های رادیو و تلویزیون در فرهنگسازی و آموزش و نیز قدرت نفوذ و تاثیرگذاری این رسانه‌ها، شاید رسانه ملی بتواند گام‌های مفیدی در ترویج ازدواج آسان و به دور از تجمل بردارد.

در این باره با کارشناسان و متخصصان این حوزه گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

چشم در چشم واقعیت‌ها

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدرضا سالاری‌فر به عنوان روان‌شناس و پژوهشگر مسائل خانواده بر این عقیده است که بررسی ریشه‌ها و تبعات ازدواج‌های پرهزینه و اشرافی از جمله راهکارهایی است که می‌تواند به ترویج ازدواج آسان منجر شود و برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی می‌توانند در این باره اقداماتی موثر داشته باشند.

به گفته این پژوهشگر، زندگی خانوادگی نیازمند آرامش است و هرچه قید و بندها را بیشتر کنیم، آرامش کمتری را تجربه خواهیم کرد، به همین دلیل است که بررسی ازدواج آسان می‌تواند بسیار مفید و کارگشا باشد.

دکتر سالاری‌فر در این باره توضیح می‌دهد: اجرای ازدواج آسان نیازمند برخی ارزش‌های زیربنایی و زیرساخت‌های ذهنی است که رسانه ملی باید این زیرساخت‌ها را فراهم کند. همچنین تلویزیون می‌تواند در قالب فیلم‌های مستند و داستانی زندگی زوج‌هایی را نمایش بدهد که ازدواج ساده داشته‌اند و نتیجه چنین ازدواج‌هایی را بررسی کند.

وی همچنین برگزاری مناظره‌های تلویزیونی را در این باره پیشنهاد می‌کند و می‌گوید: در چنین برنامه‌هایی افراد مختلف با دیدگاه‌های موافق و مخالف درباره ازدواج آسان بحث و گفت‌وگو کنند و ریشه‌ها و علل سختگیری یا تجمل‌گرایی در ازدواج را از نگاه خودشان مورد بررسی قرار دهند.

پرداختن به واقعیت‌های جامعه

به اعتقاد این روان‌شناس، چنین برنامه‌هایی در رسانه ملی وجود دارد اما لازم است که برنامه‌ها تعاملی باشد و فرصت طرح نظرات مردمی در کنار نظرات کارشناسی نیز فراهم شود.

دکتر سالاری‌فر درباره میزان تاثیرگذاری این برنامه‌ها می‌گوید: ترویج ازدواج آسان در گرو پرداختن به واقعیت‌های جامعه است. برنامه‌سازان باید به مردم جامعه نزدیک شوند و مثلاً در چند منطقه از شهر تهران یا کل کشور، شیوه برگزاری جشن‌های ازدواج و میزان خوشبختی آدم‌ها را بررسی کنند. همچنین می‌توانند با گفت‌وگو با مدیران تالارها، سالن‌های آرایشی، مراکز ارائه‌کننده خدمات جشن عروسی، تفاوت‌ها و تبعات جشن‌های اشرافی را با ازدواج‌های ساده مقایسه کنند.

این روان‌شناس به ارائه برنامه‌هایی با تحقیقات میدانی دقیق و موشکافانه تاکید دارد و معتقد است برنامه‌سازان باید به

واقعیت‌های جامعه نزدیک شوند و عمق و ابعاد آنها را ببینند و نمایش بدهند.

نقاب‌ها را برداریم

دکتر علی مظاهری، روان‌شناس و استاد دانشکده علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی ترویج ازدواج آسان را زمانی مقدور می‌داند که نوع نگاه، تفکر و تربیت افراد تغییر کرده باشد و از تناقض‌هایی می‌گوید که از دوران کودکی در تربیت افراد شکل می‌گیرد.

وی در این باره توضیح می‌دهد: دنیای تبلیغات، شیوه‌های تربیتی، اقدامات آموزشی و شیوه برخورد والدین و معلمان با فرزندان، همواره آنها را به سمت تمایز و تفاوت سوق می‌دهد. ما از فرزندان می‌خواهیم در تحصیل، کار، ورزش، هنر و سایر امور زندگی برجسته و متفاوت شوند و بعد ناگهان در یک مورد خاص مانند ازدواج از آنها توقع داریم دست از این دیدگاه بردارند و ساده باشند!

بر اساس دیدگاه دکتر مظاهری، حتی در تبلیغات رسانه‌های رسمی، در سیستم آموزش رسمی کشور و در همه شئون و ابعاد زندگی، افراد یاد می‌گیرند خودشان را با دیگران مقایسه کنند و طبیعی است این افراد در ازدواج هم دست به مقایسه بزنند و مهریه، جهیزیه و جشن ازدواج متفاوت، متمایز و برجسته را طلب کنند. وی توضیح می‌دهد: مراسم در همه جوامع و فرهنگ‌ها جزو شعائر است و در آنها «نمایشگری» وجود دارد. در ازدواج هم همین‌طور، بخصوص از این بابت که ازدواج نوعی اعلام است و به همین دلیل بیش از سایر جنبه‌های زندگی افراد با نمایش دادن پیوند خورده است.

وی ادامه می‌دهد: باید به این بیندیشیم که اگر سبک زندگی را بر مبنای نمایش دادن و به رخ کشیدن استوار سازیم، چه زمانی فرصت خواهیم کرد خودمان باشیم و آنچه را فارغ از فشار قضاوت‌های دیگران دوست داریم، انجام بدهیم. رسانه ملی باید فرصتی فراهم کند که نگاه آدم‌ها درباره این که دیگران چه می‌گویند، چه می‌خواهند و چه قضاوتی می‌کنند، تغییر کند و ملاک عمل آدم‌ها خواست و خرد خودشان باشد.

آموزش همزمان به نسل‌ها

دکتر مظاهری توضیح می‌دهد که توسعه چنین دیدگاهی باعث می‌شود آدم‌ها نقاب‌ها را بردارند، خودشان باشند، از بهتر به نظر رسیدن دست بردارند و در نهایت سادگی را تجربه کنند و بتوانند ازدواج‌های ساده داشته باشند.

این روان‌شناس معتقد است رسانه‌ها باید همزمان به والدین آموزش بدهند که نقاب‌ها را کنار بگذارند و نیز زمینه بازنگری در شیوه‌های تربیتی را فراهم کنند.

دکتر مظاهری توضیح می‌دهد: همه این نکات آموزشی است و رسانه هم در این آموزش می‌تواند نقش داشته باشد اما قرار نیست آموزش‌ها به شیوه مستقیم باشد و آن‌هم نه فقط در حوزه ازدواج. چیزی که برنامه‌سازان باید بدانند این است که وقتی دیدگاه افراد دستخوش تغییر شود، این تغییر نگاه به حوزه ازدواج هم سرایت خواهد کرد.

پرهیز از تجمل‌نمایی

دکتر خدابخش احمدی، روان‌شناس خانواده، گرایش جوانان به سمت برگزاری جشن‌های پرتجمل و اشرافی را حاصل مادیگرایی می‌داند و معتقد است برگزاری ازدواج‌های ساده با ترویج معنویت ساده‌تر خواهد شد.

از نگاه این روان‌شناس، رسانه‌ها باید صفا و سادگی را به‌نمایش بگذارند و مخاطبان خود را با زندگی‌های ساده اما موفق آشنا کنند.

وی در این باره توضیح می‌دهد: نگرانی‌ها و دلشوره‌های والدین، بالا رفتن سن ازدواج که متأثر از مسائل حرفه‌ای و تحصیلی است و بسیاری موارد دیگر دست به دست هم می‌دهد که سختگیری و تجمل‌گرایی در ازدواج قوت بگیرد. بنابراین رسانه ملی باید بتواند روی این ریشه‌ها و علل و عوامل برگزاری ازدواج‌های دشوار و اشرافی متمرکز شود. به اعتقاد دکتر احمدی، یکی از مهم‌ترین کارهای رسانه ملی آن است که نشان بدهد، خوشبختی زوجها ارتباطی با زندگی‌های آنچنانی و امکانات مالی و رفاه قابل توجه زوج‌های جوان ندارد. این روان‌شناس با اشاره به سریال‌های تلویزیونی می‌گوید: در بسیاری از سریال‌های تلویزیونی زوج‌های جوان خانه‌های بزرگ دارند و ماشین‌های گران‌قیمت و امکانات و رفاه و اگر غیر از این باشد، حتما گرفتار و بدبخت

هستند. در حالی که باید نشان داد در یک شرایط متوسط، زوجها می‌توانند به‌رغم مشکلات و گرفتاری‌های متعدد شاد و خوشبخت باشند.

وی همچنین معتقد است: نباید در برنامه‌های مرتبط با ازدواج، جوانان را از این اتفاق ترساند. گاهی در این برنامه‌ها از مهارت‌ها و معیارهایی سخن می‌گویند که هیچ جوانی در سال‌های ازدواج این معیارها و مهارت‌ها را ندارد و در نتیجه افراد با سختگیری و درخواست مهریه و جهیزیه‌های سنگین، به دنبال تضمین خوشبختی می‌روند.

راه‌های تغییر نگرش

دکتر مظاهری، روان‌شناس درباره راه‌های تغییر نگاه افراد و پرهیز از برگزاری جشن‌های پرشکوه می‌گوید: باید از سوق دادن افراد جامعه به سمت مقایسه‌های اجتماعی و بی‌نتیجه دست برداریم و به برگزاری ساده‌تر ازدواج‌ها کمی عمیق‌تر نگاه کنیم. این کاری است که رسانه ملی هم باید در آن سهم داشته باشد و همین‌طور جامعه‌شناسان، استادان ارتباطات و روان‌شناسان اجتماعی. همه باید دست به دست هم بدهند تا شیوه تفکر آدم‌ها تغییر کند

آذر مهاجر

رادیو و تلویزیون